

РЕШЕНИЕ

№ 176

гр. София, 10.03.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ОКРЪЖЕН СЪД, V ПЪРВОИНСТАНЦИОНЕН ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на десети февруари през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Ивайло П. Георгиев

при участието на секретаря Велислава Ем. Карамихова
като разгледа докладваното от Ивайло П. Георгиев Гражданско дело № 20221800100512 по описа за 2022 година

Производството по делото е образувано по искова молба на Й. И. Й. срещу Прокуратурата на Република България.

Ищецът твърди, че на 27.01.2014г. бил привлечен като обвиняем по ДП № 763/2012г. по описа на РП- П., като му било повдигнато обвинение в извършване на престъпление по чл. 242а, ал. 1 от НК. Спрямо него била взета мярка за неотклонение „подписка“, а впоследствие – „парична гаранция“. На 19.06.2015г. бил изготвен обвинителен акт. С присъда № 73/07.03.2016г., постановена по НОХД № 1562/2015г. по описа на РС- П., Й. бил признат за виновен по така повдигнатото му обвинение. Същата била потвърдена с Решение № 278/27.12.2016г. на П.ския окръжен съд. На 09.08.2017г. с необжалваемо решение № 226 по КНД № 181/2017г., влязло в сила на същата дата, Великотърновският апелативен съд го оправдал. Ищецът твърди, че в резултат от повдигнатото му обвинение претърпял неимуществени вреди в няколко аспекта:

- Публикации в електронни медии, които довели до отдръпване на роднини, съседи и приятели от него и семейството му, както и накърняване на авторитета на семейството му.
- Изолация от състудентите му в Международното висше бизнес училище в гр. Ботевград, развил се на чувство на срам и прекъсване на обучението, което не успял да възобнови след оправдаването му, и, съответно, не завършил образованието си.
- Раздяла с приятелката му.
- Невъзможност за намиране на работа в продължение на четири години.
- Емоционален стрес от неизвестността за бъдещето и изпадане в депресия от постановената осъдителна присъда, както и безсъние, тревожност и

несигурност.

- Затваряне в себе си и затруднения в общуването.
- Стрес, напрежение, загуба на доброто име в обществото.

Ищецът претендира обезщетение за така посочените неимуществени вреди, като предявява иск за осъждане на Прокуратурата на Република България да му заплати сумата 85000 лв., ведно със законната лихва върху нея, считано от влизане в сила на оправдателната присъда (09.08.2017г.) до окончателното изплащане на сумата. Претендира разноски. Сочи банкова сметка по чл. 127, ал. 4 от ГПК. Представя доказателства. Прави доказателствени искания.

Преписи от исковата молба с доказателствата са връчени на ответника, и в срока по чл. 131 от ГПК е постъпил писмен отговор, с който предявеният иск се оспорва. Ответникът счита претенциите за недоказани, тъй като няма доказателства за действително търпени от ищеца вреди като пряк и непосредствен резултат от действията на Прокуратурата. Изтъква, че неимуществените вреди подлежат на доказване, а не се предполагат. Оспорва твърденията на ищеца за претърпени от него травми от психическо и емоционално естество, вкл. накърняване на авторитета, доброто му име и репутацията в обществото. Навежда довод, че е възможно, същите да са накърнени и в резултат от двете предишни осъждания на ищеца. Оспорва твърденията, касаещи образованието на ищеца, като изтъква, че курсът на неговото обучение предхожда периода, през който той е участвал в наказателното производство като обвиняем и подсъдим. Оспорва предявения иск и по размер. Поддържа, че изменението на мярката за неотклонение се дължало на процесуалното поведение на ищеца, а досъдебното производство е приключило в разумен срок. Счита, че, след постановяване на осъдителна присъда, търпените от ищеца вреди не са по вина на Прокуратурата. Намира, че в нито една от релевираните от ищеца медийни публикации не се съдържа официално изявление на Прокуратурата, още повече, че в тях той е индивидуализиран не с имената си, а само с инициали. Прави възражение за погасяване на част от вземането за лихва по давност. Представя справка за съдимост на ищеца.

В открито съдебно заседание ищецът не се явява. Представлява се от адв. Я., който поддържа предявения иск и моли съда да го уважи. Счита за безспорно установено, че има повдигнато обвинение от страна на прокуратурата против доверителя му, по което той е бил оправдан след продължило над пет години наказателно производство. Изразява становище, че предходните му осъждания са довели до превъзпитанието му, и към датата на задържането по процесното обвинение той бил устроил живота си като нормален гражданин. Обучавал се във висше учебно заведение, но воденото против него наказателно производство довело до прекъсване на образованието му и не е успял да го продължи. Затворил се в себе си, притеснявал се от опасността да попадне в затвора, а от него се отдръпнал близкият му приятелският кръг. Напуснала го и приятелката му. Поддържа, че тези неблагоприятни последици са в пряка причинно-следствена връзка със задържането му и повдигнатото впоследствие обвинение. Претендира за справедливо обезщетение съгласно чл. 52 от ЗЗД, вр. чл. 45 от ЗЗД. Претендира разноски. Представя списък по чл. 80 от ГПК.

В открито съдебно заседание ответникът се представлява от прокурорите Василева (която оспорва исковата молба и поддържа подадения

отговор), М. и Цекова, последната от които моли съда да отхвърли предявения иск. Не оспорва, че ищецът е признат за невиновен в извършване на престъплението, за което му е било повдигнато обвинение, но поддържа, че по делото не се доказва с достатъчна степен на безспорност и категоричност, той да е претърпял твърдените като вид и размер вреди именно в резултат на воденото срещу него наказателно производство. Оспорва твърдението на ищцовата страна, че това наказателно производство било продължило повече от пет години, като на свой ред изтъква, че продължителността му била около три години и половина, считано от привличането на ищеца като обвиняем през м. януари 2014 г. до оправдаването му през м. август 2017г. Счита, че не е доказан приносът на прокуратурата към уронване престижа на ищеца чрез националните и местни електронни медии с техните публикации, тъй като в последните не се съдържа специално изявление на прокуратурата на Република България, нито от тях може да се установи, за кои лица се отнасят. Няма и данни за авторитета на ищеца в обществото преди образуване на наказателното производство, откъдето прави извод, че не можело да се прецени, дали и доколко е бил уронен неговият престиж. Оспорва довода, че ищецът бил прекъснал образованието си във висше училище именно заради това конкретно наказателно производство, по което е бил оправдан. Допуска възможността, да е прекъснал обучението си и поради това, че спрямо него са водени и други наказателни производства, които са приключили с неблагоприятни за него последици, вкл. осъдителни такива. Счита показанията на св. П. за недостатъчно ясни относно причината, поради която ищецът бил станал затворен, притеснен и се разделил с приятелката си. Намира, че, дори да са се осъществили реално, тези факти не могат да се свържат с действията на прокуратурата по досъдебното производство, по което е оправдан. Твърди, че няма пряка причина връзка между воденото наказателно производство и невъзможността на ищеца да си намери работа. При условията на евентуалност счита претендирания размер на обезщетението за прекалено завишен, с оглед разпоредбата на чл. 52 от ЗЗД и във връзка с икономическите показатели за годините, през които е било водено наказателното производство срещу ищеца, както и официалните данни на НСИ за средния паричен доход. Оспорва и претенцията за лихви, като поддържа възражението, изложено в писмения отговор на исковата молба, за изтекла тригодишна давност в периода след 09.08.2017 г. (датата на влизане в сила на оправдателното решение). Прави възражение за прекомерност на претендираното адвокатско възнаграждение, като счита че делото не се отличава с фактическа и правна сложност.

Съдът, след като прецени твърденията на страните и събраните по делото доказателства, намира за установена следната фактическа обстановка.

Видно от заверените копия от документи по настоящото дело, както и от приложеното към него НОХД № 1562/2015г. на РС- П., ведно с приобщените ВНОХД № 372/2016г. на П.ския окръжен съд, КНД № 181/2017г. на Великотърновския апелативен съд и досъдебно производство, на 20.03.2013г. Й. Й. е бил разпитан като свидетел във връзка с извършения от него превоз на товар (тютюнев скрап) от гр. Солун до гр. П..

С Постановление за привличане в качеството на обвиняем и вземане на мярка за неотклонение от 27.01.2014г. (л. 14 от делото) Й. е бил привлечен като обвиняем за престъпление по чл. 242а, ал. 1 от НК, като му е била взета мярка за неотклонение „подписка“, и на същата дата е бил разпитан в

качеството си на такъв.

С ново Постановление за привличане на обвиняем и вземане на мярка за неотклонение от 08.09.2014г. (л. 17 от делото), на тази дата ищецът отново е бил привлечен като обвиняем в извършване на престъпление по чл. 242а, ал. 1 от НК и спрямо него е взета мярка за неотклонение „парична гаранция“. На същата дата е извършен нов негов разпит.

На 19.06.2015г. е бил изготвен обвинителен акт срещу Й. за това престъпление.

Наказателното дело (НОХД № 1562/2015г. по описа на РС- П.) е приключило на първа инстанция на 07.03.2016г. с присъда, с която подсъдимите са били признати за виновни по повдигнатите им обвинения (л. 24 – 41 от делото).

С решение № 278/27.12.2016г., постановено по ВНОХД № 372/2016г. на П.ския окръжен съд, присъдата е била потвърдена изцяло (л. 47 – 60 от делото).

По искане на част от осъдените лица за възобновяване на наказателното производство, е било образувано КНД № 181/2017г. по описа на Великотърновския апелативен съд, приключило с окончателно и необжалваемо Решение № 226/09.08.2017г., с което решението на П.ския окръжен съд е било частично отменено, а Й. Й. е бил оправдан по обвинението за извършено престъпление по чл. 242а от НК.

Видно от уверение № 869/27.02.2012г. (л. 84 от делото), Й. И. Й. е бил записан през учебната 2011/2012г. в летния семестър на трети курс, задочно обучение за висше образование на образователно- квалификационната степен „бакалавър“ по специалност „туризъм“.

Видно от уверение № 0011982/26.11.2018г. (л. 85 от делото), Й. И. Й. не е записан през учебната 2018/2019г. в задочно обучение за висше образование на образователно- квалификационната степен „бакалавър“ по специалност „туризъм“.

На следващите страници от делото (погрешно номерирани с поредни номера от 66 до 71) са приложени разпечатки от статии от 22.03.2013г. в интернет- сайтовете Botevgrad.com, balkanec.bg, infoPleven, Банкеръ и БЛИЦ, касаещи акция на ГДБОП в гр. П., при която бил иззети 44 тона нелегален тютюн. В статиите, чието съдържание е до голяма степен идентично, е посочено, че са задържани осем лица, като срещу две от тях с инициали П.У и Л.Г са повдигнати обвинения по чл. 234, ал. 2, т. 2 и т. 3 от НК.

По делото са приложени две справки за съдимост на ищеца, от които се установява, че същият е бил осъждан за причиняване на средни телесни повреди по НОХД № 209/2009г. на СРС и по НОХД 970/2010г. на РС- Ботевград (респ. ВНОХД № 332/2011г. на Софийския окръжен съд), като и по двете осъждания е реабилитиран на 14.12.2018г. В справките е отразено и процесното обвинение по НОХД 1562/2015г. на П.ския районен съд, както и фактът на оправдаването му по него.

От приетите в първото открито съдебно заседание заверени копия от страници от студентска книжка на Й. И. Й. се установява, че на 12.10.2010г. същият е бил записан за студент в 4- годишен курс задочно обучение за висше образование на образователно- квалификационната степен „бакалавър“ по специалност „туризъм“, като през 2010/2011 учебна година се е обучавал във втори курс, през 2011/2012 учебна година – в трети курс, както и в

четвърти курс на зимния семестър за учебната 2012/2013г. От осемнадесет изучавани предмета, има данни за успешно положени изпити по пет от тях.

Разпитан е свидетелят И. Й. М. – баща на ищеца, който, по разкази на самия ищец, описва събитията, при които на 20.03.2013г. последният е бил задържан. Посочва повдигнатото обвинение и фактическите основания за това, като ги оспорва. Възпроизвежда осъдителните актове на наказателния съд на първа инстанция и на втора инстанция. Твърди, че е имало единадесет опита за привеждане на присъдата в изпълнение, но синът му бил в Германия. Впоследствие бил оправдан. Делото продължило около четири години и половина, заедно с разследването, през който период синът му не се занимавал с нищо. Твърди, че не знае за изявление от страна на прокуратурата, Й. Й. да е извършил престъпление, но местната преса и телевизия разпространили новина за задържане на мафиотска банда, която внесла над 40 т. тютюн, като били съобщени и имената на задържаните. Случаят се разчул и негови приятели и състуденти го питали, дали е вярно, че той също е от мафията и колко е спечелил. Според свидетеля, синът му дори не бил назначен на работа във фирмата. В резултат от обвинението и осъждането се променил - станал затворен, умислен, мрачен. Не можел да спи, за което потърсил медицинска помощ, без да предприема последващо лечение. Наложило му се да прекъсне висшето си образование, защото не семейството не можело да плаща вноските, и така и не го завършил. Приятелката му го напуснала, защото била казала, че с компрометирани хора не може да си свърже живота. Загубил приятелите и съучениците си, като никой не го търсил. Преди излизал на мероприятия и срещи, но сега не излиза. И към днешна дата не се е възстановил. Дори след оправдаването му, в продължение на година и половина на свидетелството за съдимост пишело, че е осъждан, поради което никой работодател не го искал на работа. Първоначално му била определена мярка за неотклонение „подписка“, а впоследствие – поради закъсняла призовка – тя била изменена в „парична гаранция“ в размер на 500 лева. През периода от м. януари 2014 г. до септември 2017 г. живеел повече при родителите си. Почти не излизал, освен до близки роднини. Не си бил търсил работа преди случая, а бил издържан от семейството си. Задържането на камиона наложило, ищецът да си търси работа в чужбина. Излага версии за предходните негови осъждания.

Свидетелят С.Т.С. съобщава, че познава Й. Й. от около 15 години чрез баща му. Описва в детайли събитията по задържането му в гр. П., като акцентира върху действията на полицията. Счита, че делото е било иницирано от семейството му, тъй като той бил целия в кръв. След това не се е интересувал, какво се случва. Бил свидетел само на случката по задържането.

Разпитан е и свидетелят Й. Т.П., който заявява, че познава Й. Й. още от детските му години. от С.. Твърди, че прекъснал образованието си, защото имал проблеми с полицията. Затворил се в себе си от стрес. Потиснал се. Не говорел. Не общувал. Притеснил се, че ще го вкарат в затвора. Съобщава, че ищецът имал приятелка, с която се разделил, защото тя казала, че не иска да живее с престъпник. Към днешна дата не може да си намери работа и работи при баща си. Свидетелят не знае, дали е приключило делото. Не знае, дали ищецът е завършил висшето образование, нито къде е учил. Не знае, какви точно са му били проблемите с полицаите, но бил потиснат след като го били били. Никой не бил споделял пред свидетеля, че Й. е престъпник.

При така установената фактическа обстановка съдът намира от правна страна следното.

Предявен е иск за обезщетение на претърпени неимуществени вреди с правна квалификация чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ.

Както е указано с доклада по делото, в тежест на ищеца е да докаже повдигнато и поддържано от Прокуратурата на РБ обвинение срещу него, признаването му за невиновен по това обвинение с влязъл в сила съдебен акт, както и конкретни претърпени от него неимуществени вреди и причинната им връзка с обвинението.

Първите две релевантни обстоятелства (повдигане и поддържане на обвинение срещу ищеца и признаването му за невиновен по това обвинение) се доказват от приложените към настоящото дело НОХД № 1562/2015г. на РС- П., ВНОХД № 372/2016г. на П.ския окръжен съд, КНД № 181/2017г. на Великотърновския апелативен съд, както и досъдебно производство № Д-763/2013г. на РП – П..

За доказване на претендираните от ищеца вреди и връзката им с обвинението са ангажирани писмени доказателства за обучението му във висше учебно заведение, статии в интернет- пространството, както и показанията на свидетелите М., С. и П..

Настоящият съдебен състав намира, че събраните по делото доказателства не установяват претендираната от ищеца причинна връзка между процесното незаконосъобразно обвинение от една страна и прекъсването на обучението му и невъзможността да завършил висшето си образование от друга страна. Видно от представените уверения и заверено копие от студентска книжка, ищецът е посещавал 4- годишен курс на задочно обучение за придобиване на бакалавърска степен по специалност „туризъм“, като през учебната 2011/2012г. е бил записан в трети курс, а през 2012/2013г. – в четвърти. По делото се установява, че най- ранното процесуално действие, предприето спрямо ищеца, е разпитът му на 20.03.2013г., т.е. след началото на последния семестър от курса на обучение. В студентската му книжка, обаче, няма отбелязване за изучаваните през този семестър учебни предмети (за разлика от предходните семестри), поради което не може да се приеме, че той въобще е бил записан за него. Отделно от това, от общо осемнадесет отразени учебни предмета до този момент, той е се е явил на изпит само по шест, като е положил успешно такъв само по пет от тях. Това обстоятелство е много по- вероятно основание за прекъсване и незавършване на образованието му, отколкото неговото задържане за 24 часа на 23.03.2013г. – още повече като се има предвид, че обучението му е било в задочна форма, а обвинение му е повдигнато едва през 2014г., когато четиригодишният курс на обучение би трябвало да е приключил. В подкрепа на горното следва да се има предвид, че установеният период на този курс е съвпадал с водено срещу ищеца наказателно производство по НОХД 970/2010г. на БРС и ВНОХД № 332/2011г. на СОС, по което той е бил осъден. След като това производство не е пречило обучението му в първи и втори курс, няма основание да се предполага, че процесното наказателно производство е представлявало такова препятствие в четвърти курс – още повече, като се има предвид, че през цялата 2013г. по него не са били извършвани процесуално- следствени действия с участието на ищеца, с изключение на разпита му на 20.03.2013г. На последно място по този въпрос следва да се подчертае, че наложените на ищеца мерки за неотклонение

очевидно не са препятствали свободното му придвижване, тъй като, по данни от св. М., негов баща, той е бил в Германия, когато е бил търсен за привеждане в изпълнение на осъдителната присъда.

Неоснователно ищецът претендира обезщетение за вреди, причинени от публикации в електронни медии. Видно от приложените по делото и приети като доказателства разпечатки от тези публикации, в нито една от тях не е посочено името му, а в част от тях не е индивидуализиран дори с инициали. Освен това, всички публикации са от м. март 2013г., т.е. преди повдигане на обвинението срещу него. Поради това не може да се приеме, че те са довели до отдръпване на роднини, съседи и приятели от него и накърняване на авторитета му. Също така, няма основание за свързването им с действия на ответника, още повече - с оглед показанията на св. М., който е заявил, че не знае за изявление от страна на прокуратурата, синът му да е извършил престъпление.

Не се доказват и твърденията, че именно незаконосъобразното обвинение попречило на ищеца да си намери работа, тъй като, видно от показанията му в протокола за разпит от 20.03.2013г., той е бил назначен като управител на транспортна дейност в ЕТ „Д. к.“, където работи и понастоящем (според св. П.), а според показанията на св. М. – въобще не си бил търсил работа преди процесния случай. В сходен смисъл са и мотивите към първоинстанционната осъдителна присъда, в които, като част от положителните характеристични данни на ищеца, е изтъкнато, че той е трудово ангажиран към момента на постановяване на присъдата. Не обосновават обратен извод показанията на св. М., че, дори след оправдаването на ищеца, в продължение на година и половина в свидетелството му за съдимост имало информация, че е осъждан, поради което никой не го наемал на работа. Според настоящия съдебен състав, видно от справката за съдимост на ищеца, основание за такова отбелязване е бил фактът, че реабилитацията по неговите две предходни осъждания е настъпила на 14.12.2018г., т.е. около една година и половина след оправдаването му по процесното обвинение на 09.08.2017г. Поради това не може да се приеме, че въпросното отбелязване се е дължало именно на осъждането му по незаконосъобразното обвинение.

Така коментираните осъждания на ищеца опровергават и твърденията му за претърпени неимуществени вреди от процесното обвинение под формата на накърнен авторитет и загуба на доброто име в обществото, тъй като те (бидейки безспорни, предхождащи процесното обвинение и две на брой) в много по- висока степен са били годни да предизвикат тези неблагоприятни последици, отколкото трето обстоятелство от същия вид.

Недоказано е и твърдението на ищеца, че раздялата с приятелката му се дължала на незаконосъобразното обвинение. Наистина, св. П. твърди, че тя била казала, че не искала да живее с престъпник. Но от друга страна, в края на разпита си той изрично заявява, че никой не бил споделял пред него, че Й. е престъпник, което е в противоречие с предходното твърдение, респ. показва, че свидетелят не е възприел лично обстоятелството, за което свидетелства. Поради това съдът намира, че показанията му не удостоверяват това обстоятелство. Наистина, в сходен смисъл са и показанията на св. М., но те, освен че по този въпрос са оскъдни и неопределени, следва да се ценят и в светлината на чл. 172 от ГПК, с оглед близката му родствена връзка с ищеца.

От друга страна, обаче, следва да се има предвид, че обвинението по чл.

242а от НК е било за тежко умишлено престъпление по смисъла на чл. 93, т. 7 от НК, за което е предвидено наказание лишаване от свобода до шест години.

Това обстоятелство, съчетано с предходните осъждания на ищеца, които биха обусловили по-тежък режим на изтърпяване на наказанието, несъмнено е предизвикало основателен страх, дискомфорт и притеснение у ищеца, които дори не е необходимо да бъдат конкретизирани и доказвани (арг. от Решение № 480 от 23.04.2013 г. на ВКС по гр. д. № 85/2012 г., IV г. о., ГК и Решение № 18 от 20.02.2014 г. на ВКС по гр. д. № 2721/2013 г., IV г. о., ГК), доколкото „... неизбежно следват по човешка презумпция“ (Определение № 737 от 26.10.2017 г. на ВКС по гр. д. № 2448/2017 г., III г. о., ГК). Поради това следва да се приеме, че са били налице част от релевираните от него вреди, за които претендира обезщетение в настоящото производство - емоционален стрес от неизвестността за бъдещето, безсъние, тревожност, несигурност, затваряне в себе си и напрежение.

Следователно, налице са реални вреди, които ищецът е претърпял в резултат от повдигнатото му обвинение.

С оглед гореизложеното, искът по чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ е доказан по основание.

По отношение на размера на обезщетението, съдът намира следното:

Съгласно разпоредбата на чл. 52 от ЗЗД, обезщетение за неимуществени вреди се определя от съда по справедливост. Съгласно задължителната съдебна практика (т. 1 и т. 11 от ППВС № 4/1968 г.), на обезщетяване подлежат всички вреди, които са настъпили или ще настъпят като пряка и непосредствена последица от непозволеното увреждане, като при определяне размера им следва да се вземат под внимание всички обстоятелства, които ги обуславят, а в мотивите към съдебните решения обстоятелствата следва да бъдат посочени конкретно, както и значението им за размера на неимуществените вреди.

В съответствие с горните насоки, за да определи справедлив размер на обезщетението в конкретния случай, съдът намира, че ищецът е търпял обичайните и типични по вид и интензитет вреди от незаконосъобразно обвинение, като не се доказва изключителни или по-тежки вреди от обичайните такива.

Поради това, като ориентир за определяне на размера на обезщетението за така установените болки и страдания може да се използва съдебната практика (Решение № 53 от 7.05.2019 г. на ВКС по гр. д. № 3528/2018 г., III г. о., ГК), съгласно която „при определяне на размера на обезщетението следва да се вземе предвид съдебната практика, която определя среден размер на обезщетение за незаконно обвинение за около 1000 лв. на година“. Този извод е направен при предположението, че става въпрос само за обичайните неблагоприятни последици, изразяващи се в нервно напрежение, страх и дискомфорт от възможно осъждане, каквито са и процесните.

По отношение на продължителността на периода, през който ищецът е търпял вреди, настоящият съдебен състав не споделя тезата на представителя на прокуратурата, тъй като тя се базира на допускането, че началният момент на този период е моментът на привличането му като обвиняем. Това виждане не съответства на трайната съдебна практика, (напр. Решение № 2082 на САС по в. гр. д. № 2844/2016 г.) която изрично приема, че „за целите на ЗОДОВ моментът, от който се търпят вреди от незаконно обвинение не съвпада с

момента на привличане на лицето като обвиняем“. По-конкретно, този въпрос е развит в Решение № 187 от 13.06.2012 г. на ВКС по гр. д. № 1215/2011 г., III г. о., ГК, Решение № 425 от 1.12.2015 г. на ВКС по гр. д. № 3143/2015 г., IV г. о., ГК, Определение № 670 от 9.10.2019 г. на ВКС по гр. д. № 2231/2019 г., III г. о., ГК и Определение № 150 от 22.02.2017 г. на ВКС по гр. д. № 3703/2016 г., III г. о., ГК, като така цитираните съдебни актове приемат, че „Употребеният в чл. 2, ал. 1, т. 2 ЗОДОВ израз "обвинение в извършване на престъпление" трябва да се тълкува по-широко за нуждите на специалния деликт, а не в тесния му наказателно процесуален смисъл. Когато наказателното производство е образувано срещу определено лице, а впоследствие производството е прекратено поради това, че извършеното деяние не е престъпление, е осъществен съставът на чл. 2, ал. 1, т. 2 ЗОДОВ. Лицето, срещу което е образувано наказателно производство, търпи вреди от проведеното срещу него наказателно преследване и в случаите, когато производството е прекратено без да му е повдигнато обвинение“, а в последния от тези актове освен това е посочено, че „в случаите, когато първоначалното досъдебно наказателно производство е образувано срещу неизвестен извършител, при достатъчно данни за извършено конкретно престъпно деяние, а едва по-късно ищецът е бил уличен и/или срещу него е било повдигнато обвинение за същото престъпление, той търпи вреди от наказателното преследване и в периода преди уличаването му, респективно повдигането на обвинението срещу него, ако той е бил единственото лице, което е могло да извърши престъпното деяние, за което производството първоначално е образувано срещу неизвестен извършител“. Поради това съдът намира, че релевантният период на търпените от ищеца вреди е от 20.03.2013г. до 09.08.2017г., т.е. малко по-малко от четири години и половина.

С оглед цитираната по-горе съдебна практика, това означава определяне на обезщетение от порядъка на 4500 лв. за търпене на установените (или презюмирани) по делото неблагоприятни последици за период от разпита на ищеца на 20.03.2013г. до влизане в сила на решението на ВтАС, който срок настоящият съдебен състав намира за разумен, като има предвид, че той включва както досъдебната фаза на наказателното производство, така и съдебната му фаза на две инстанции и една инстанция в производство по възобновяване.

От друга страна, обаче, както се цитира по-горе, от значение е и фактът, дали ищецът, макар и без повдигнато обвинение, е бил „единственото лице, което е могло да извърши престъпното деяние, за което производството първоначално е образувано срещу неизвестен извършител“. В случая тази хипотеза не е налице, тъй като са били задържани осем лица, като в началния момент са повдигнати обвинения само на две от тях, а след около една година – и на още две лица (сред които е и ищецът), и то – за различни престъпления. Поради това съдът намира, че ищецът не е имал основание да предполага, че именно той ще бъде обвинен в извършване на престъпление след като е бил разпитан само като свидетел. Съответно, до момента на повдигане на конкретното обвинение срещу него, търпените неимуществени вреди са били с относително по-нисък интензитет, а това обуславя по-нисък размер на обезщетението за периода от 20.03.2013г. до 27.01.2014г.

Също така, относително занижаване на размера на обезщетението може да се обоснове и с факта, че спрямо ищеца е била взета само най-леката

мярка за неотклонение (подписка), заменена по-късно с „парична гаранция“.

Същите последици има и обстоятелството, че ищецът е бил двукратно осъждан, който факт следва да бъде взет предвид с оглед личността му (арг. от Решение № 60231 от 24.11.2021 г. на ВКС по гр. д. № 3888/2020 г., IV г. о., ГК, Определение № 60725 от 4.11.2021 г. на ВКС по гр. д. № 4069/2021 г., IV г. о., ГК, Определение № 60749 от 18.11.2021 г. на ВКС по гр. д. № 2355/2021 г., IV г. о., ГК) и то – в смисъл, че обуславя по-нисък интензитет на търпените вреди в сравнение с тези, които би понесло неосъждано лице в аналогичен случай (Определение № 60808 от 23.11.2021 г. на ВКС по гр. д. № 1915/2021 г., III г. о., ГК).

Друг фактор за определяне на размера на обезщетението са обществено - икономическите условия и стандарта на живот в страната в периода на наказателното преследване (арг. от Решение № 335 от 12.10.2015 г. на ВКС по гр. д. № 2549/2015 г., IV г. о., ГК, Решение № 28 от 6.02.2018 г. на ВКС по гр. д. № 1639/2017 г., IV г. о., ГК, Решение № 270 от 16.02.2018 г. на ВКС по гр. д. № 284/2017 г., IV г. о., ГК, Решение № 61 от 27.03.2018 г. на ВКС по гр. д. № 3291/2017 г., III г. о., ГК, Решение № 93 от 4.07.2018 г. на ВКС по гр. д. № 3460/2017 г., III г. о., ГК). В случая този период е от 2013 г. до 2017 г., като в неговите рамки минималната месечна работна заплата е нараснала от 310 лв. (виж. Постановление № 250 на МС от 11.10.2012 г. за определяне нов размер на минималната работна заплата за страната), до 460 лв. (Постановление № 141 на МС от 13.07.2017 г. за определяне на нов размер на минималната работна заплата за страната), т.е. стандартът на живот е през този период е бил чувствително по-нисък от настоящия, което обуславя и по-нисък размер на обезщетението.

От друга страна, обаче, относително по-висок размер на обезщетението може да се обоснове с инфлационните процеси в страната през последните години, доколкото присъждането и изплащането му са неизбежно свързани със стойността на националната парична единица към настоящия момент.

Фактор в посока завишаване на абсолютния размер на обезщетението е и постановяването на осъдителна присъда и потвърждаването ѝ от въззивната инстанция, тъй като тези обстоятелства несъмнено са довели до относително по-високо ниво на стреса и притесненията на ищеца, с оглед опасността от ефективното му осъждане.

На последно място, актуалната съдебна практика по сходни казуси очертава широк диапазон на присъжданите обезщетения за аналогични неимуществени вреди – от 3000 лв. за незаконно обвинение, поддържано в продължение на три години и половина по отношение на лице с чисто съдебно минало (Определение № 60795 от 8.12.2021 г. на ВКС по гр. д. № 2280/2021 г., IV г. о., ГК) до 8000 лв. за незаконно обвинение, поддържано в продължение на три години и три месеца, с приложена мярка за неотклонение с нисък интензитет и то само за част от процесния период (Определение № 9 от 10.01.2022 г. на ВКС по гр. д. № 1996/2021 г., IV г. о., ГК), респ. 4000 лв. за наказателно производство, продължило две години и един месец, при което обвиняемият е бил задържан за 72 часа, а впоследствие е бил оправдан още на първа инстанция (Определение № 60829 от 17.12.2021 г. на ВКС по гр. д. № 2845/2021 г., IV г. о., ГК). Налице е и съдебна практика, според която е

присъдено обезщетение от 15000 лв. за незаконно обвинение в тежко умишлено престъпление, поддържано в продължение на 11 години и 4 месеца и 24 дни, като спрямо ищеца е била взета най – тежката мярка за неотклонение – задържане под стража, която той е търпял 6 месеца и 18 дни, изменена в домашен арест, която той е търпял 1 година, 1 месец и 23 дни (Определение № 23 от 17.01.2022 г. на ВКС по гр. д. № 2709/2021 г., III г. о., ГК).

С оглед гореизложеното, и при малък превес на факторите за занижаване на размера на обезщетението пред тези за неговото завишаване спрямо посочения по- горе ориентиrowъчен размер от 4500 лв., съдът намира, че справедливият общ размер на обезщетението във връзка с процесното незаконно обвинение, е 4000 лв.

По тези съображения, предявеният иск по чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ за обезщетение на неимуществени вреди е основателен до размер от 4000 лв. и следва да бъде уважен за тази сума, а за разликата до пълния предявен размер от 85000 лв. – отхвърлен.

Върху така присъденото обезщетение следва да бъде присъдена законна лихва от датата на влизане в сила на оправдателния съдебен акт – арг. от т. 4 от Тълкувателно решение № 3 от 22.04.2004 г. на ВКС по тълк. гр. д. № 3/2004 г., ОСГК.

С оглед изхода на делото и направено искане в такъв смисъл, в полза на ищеца следва да се присъдят разноси. Такива се установяват в размер на 10 лв. – държавна такса, и 3600 лв. – адвокатско възнаграждение. Поради това и съгласно разпоредбата на чл. 10, ал. 3 от ЗОДОВ, ответникът следва да бъде осъден да заплати на ищеца пълния размер на държавната такса от 10 лв., както и част от адвокатското възнаграждение, съразмерно с уважената част от иска, т.е. $(4000/85000) \cdot 3600 = 169,41$ лв.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА Прокуратурата на Република България да заплати на Й. И. Й. с ЕГН ***** сумата 4000 лв., представляваща обезщетение за претърпените от него неимуществени вреди във връзка с повдигнато му и поддържано от ответника обвинение в извършване на престъпление по чл. 242а, ал. 1 от НК, по което бил признат за невиновен и оправдан с необжалваемо Решение № 226/09.08.2017г. по КНД № 181/2017г. на Великотърновския апелативен съд, ведно със законната лихва върху тази сума, считано от 09.08.2017г. до окончателното й изплащане, като **ОТХВЪРЛЯ** иска за обезщетяване на неимуществени вреди по чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ за разликата до пълния предявен размер от 85000 лв.

ОСЪЖДА Прокуратурата на Република България да заплати на Й. И. Й. с ЕГН ***** сумата 10 лв. – държавна такса, както и сумата 169,41 лв., представляваща част от заплатеното от него адвокатско възнаграждение, пропорционална на уважената част от иска.

Решението може да се обжалва пред Софийския апелативен съд в двуседмичен срок от връчване на препис от него.

Съдия при Софийски окръжен съд: _____